

הואיל ותקנת חכמים היא לא תגבה כולי –

Since it is an enactment of the sages she will not collect, etc.

OVERVIEW

The גמרא states that since the right of a woman to receive a כתובה is a חכמים (and not a תורה obligation on the husband) therefore she collects only from the inferior properties (זיבורית) of the estate. However רשב"ג maintains that the כתובה obligation is דאורייתא (and derives it from the פסוק of התולדות), but does not say whether she collects from זיבורית or not. תוספות explains that even if we maintain that כתובה דאורייתא she may not collect her כתובה from עידית.

asks: תוספות

תנימה דרבי מאיר אית ליה לקמן בפרק אף על פי (נו,ב ושם) דכתובה דאורייתא¹ -

It is astounding! For ר"מ maintains later in פ"פ that כתובה is a תורה obligation -

ובפרק הניזקין (גיטין מח,ב ושם) אמרינן² דקסבר רבי מאיר דכתובת אשה בבינונית משום חינא³ -
And in פרק הניזקין the גמרא states that ר"מ maintains that כתובה collects from the intermediate fields because of 'charm'⁴ -

וכיון דהויא דאורייתא דינה בעידית כדנפקא לן בריש בבא קמא (דף ה,א) -
But since the כתובה obligation is דאורייתא, she should lawfully receive the superior fields, as the גמרא derives in the beginning of ב"ק, where it states -

וכולן כאבות⁵ לשלם ממיטב דאתיא תחת נתינה שלם כסף⁶ ואמאי הפקיעו דינה⁷ -
And all of them (who are required to pay) are like אבות in that they need to pay from the choicest properties, for we derive this from the גזירה שוה of תחת נתינה

¹ This is in regards to the ruling that שכתוב בתורה תנאו בטל ע"מ המתנה; it applies to כתובה (as well) since כתובה דאורייתא.

² שם מט,ב.

³ תוספות there (מט,ב ד"ה משום) explains that the men will be 'charmed' to marry the (divorced or widowed) woman if the woman has property that is of בינונית quality (as opposed to זיבורית). רש"י explains that the woman will be charmed to marry (initially) if they know they will receive בינונית for their כתובה. See footnote # 7.

⁴ This indicates that if it were not for חינא, the women would receive זיבורית.

⁵ נזיק (נזיקין) where the מזיק must pay the אבות (fathers) here refers to the four prime categories (אבות) of damages.

⁶ This גזירה שוה teaches us that wherever the תורה indicates a payment using any one of these four words (תחת, נתינה, לשלם, כסף), the payment must be made with the עדיט property of the payer. Here too by כתובה we derive the payment (if we maintain דאורייתא) from התולדות; כסף ישקול כמוהר התולדות; since it says כסף it needs to be paid בעידית.

⁷ The question becomes even stronger according to תוס' פ"ה התוס' (see footnote # 3) that the חכמים were looking out for the betterment of the woman (that the men should marry them), why therefore does she collect only from בינונית?!

?!עידית to nullify her legal right חכמים, so why did the ישלם כסף

In summation: if we maintain כתובה דרבנן, it is understood why כתובה collects from זיבורית (for this was the חכמים תקנת);⁸ however if we maintain דאורייתא כתובה (as ר"מ does), the payment should be as other דאורייתא payments are, why does ר"מ maintain that כתובה אשה בבינונית (and not בעידית)?!⁹

תוספות has an additional question:

ועוד דלא מישתמיט תנא בשום מקום דאית ליה כתובת אשה ממטלטלי¹⁰ אלא לרבי מאיר -
And furthermore we do not find any תנא anywhere, except for ר"מ, who maintains that כתובת אשה can be collected from movable assets -

כדאמרינן בכל דוכתי (יבמות צט,א) הא מני רבי מאיר היא דאמר מטלטלי משתעבדי לכתובה -
As the גמרא states everywhere, 'this (ruling that she can collect (מטלטלין) is according to ר"מ who maintains that מטלטלין are pledged for כתובה payments'; the question is -

ולמאן דאמר דאורייתא אמאי לא גבי ממטלטלי כמו ניזקין כיון דמהתם ילפינן -
And according to the one who maintains that כתובה is דאורייתא (meaning רשב"ג) why cannot the woman collect מטלטלין for her כתובה, just as ניזקין can collect from מטלטלין, since we derive כתובה from ניזקין?!

תקנת answers that these restrictions (of not collecting from עידית or from מטלטלין) are a חכמים:

ויש לומר דטעמא שלא יפרשו מהן בני אדם אם יצטרכו למכור¹¹ עידית או מטלטלים¹² -
And one can say; that the reason (that כתובה does not collect עידית or מטלטלין) is in order that people should not avoid marrying women (which they may do), if it will be necessary for them to sell עידית or מטלטלין to pay for the כתובה -
וחשו¹³ כדי שיקפצו עליהן בני אדם:

And the חכמים were concerned for the women and ruled that the men need not give up their עידית or מטלטלין for the כתובה, in order that men will jump at the opportunity to marry these women.

⁸ See גיטין מט,ב for the reason.

⁹ See 'Thinking it over'.

¹⁰ All (other) opinions are that she can collect her כתובה only from קרקע.

¹¹ לתת עידית או למכור מטלטלים; it reads; תוס' שאנ"ץ.

¹² People will be reluctant to marry if they know in advance that they will have to relinquish their עידית or their מטלטלין to pay their כתובה obligation to their wives. People like to retain these assets for themselves or their heirs.

¹³ See 'Thinking it over' # 2.

SUMMARY

Women cannot collect עידית (or מטלטלין) for their כתובה even if we maintain כתובה דאורייתא, since this may prevent people from wanting to marry.

THINKING IT OVER

1. Could תוספות have asked his question on ר"מ without our גמרא, since on one hand he maintains כתובה דאורייתא and on the other he maintains בבינונית אשה (and not בעידית);¹⁴ why ask the question here?!¹⁵

2. According to the מסקנא of תוספות what is the meaning of בבינונית משום כתובת אשה; ¹⁶ is חינא the reason why she does not receive זיבורית or the reason why she does not receive עידית?¹⁷

¹⁴ See footnote # 9.

¹⁵ See פרדס יצחק אות נ and מהר"ם שי"ף.

¹⁶ See footnote # 13.

¹⁷ See אילת השחר.